

Zły dotyk boli

Autor: Grażyna Kożusznik

O przemocy seksualnej wobec dzieci

DO NIEDAWNA MEDIA MILCZAŁY NA TEMAT PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECI DZISIAJ POJAWIA SIĘ CORAZ WIĘCEJ KAMPANII PRZECIWSTRAWIAJĄCEJ SIĘ TEMU PROBLEMOWI. STATYSTYKI PRZEMOCY SEKSUALNEJ DOKONYWANEJ NA DZIECIACH I MŁODZIEŻY.

- Eksperti donoszą, że 1 na 4 dziewczynki i 1 na 6 chłopców byli molestowani przed 18 rokiem życia. to oznacza, że wokół nas zapewne są dzieci, które przeżywają horror.
- 67% wszystkich zgłoszeń dotyczy dzieci poniżej 17 roku życia.
- Średni wiek nadużyć seksualnych dotyczy dzieci w wieku 9 lat, a 22% to dzieci poniżej 8 roku życia.
- Tylko 1 na 10 dzieci zgłasza molestowanie.
- Dzieci, które trzymają swój koszmar w tajemnicy oraz „mówią”, ale nikt ich nie słucha, mają emocjonalne, społeczne i fizyczne problemy w dorosłym życiu.
- 34% to ofiary członków rodziny.
- 59% było molestowanych przez zaufanych przyjaciół rodziny.
- Ludzie, którzy tego dokonują, niczym się nie wyróżniają. Sprawiają wrażenie ludzi godnych zaufania, żeby móc się zbliżyć do dziecka.
- 93% ofiar zna napastnika.

NA CO NALEŻY SZCZEGÓLNIIE ZWRÓCIĆ UWAGĘ?

Przemoc seksualna odbywa się najczęściej etapami. Pierwszy etap to uwodzenie w atmosferze tajemniczości. Sprawca buduje klimat intymnej więzi, uzależnia dziecko od siebie psychicznie w sytuacjach zaaranżowanych. Dziecko otrzymuje podarunki, spędza czas ze sprawcą, który ostrzega, by nie mówiło o kontaktach, tłumacząc, że inni mogą mu tego zazdrościć.

By osiągnąć swój cel, czyli uzależnić psychicznie dziecko od siebie, sprawca czasami stosuje przemoc fizyczną lub słowną w sposób uwłaczający jego godności, wykazuje nadmierną zazdrość o dziecko. Otacza je pancerzem troskliwości, np. kontroluje telefony, wypytuje o przebieg spotkań z rówieśnikami itp. Chce doprowadzić do sytuacji, gdy stanie się wyłącznym partnerem emocjonalnym dziecka. W ten sposób dokonuje zamachu na jego poczucie autonomii i tożsamości.

W drugim etapie dominują czynności seksualne. Sytuacje są zaaranżowane, „dobry wujek” trzyma dziecko za ręce, obejmuje je, głaszcze. Kontakt fizyczny wygląda pozornie niewinnie, jednak stopniowo narasta. Następnie sprawca tłumaczy dziecku, że ich relacja jest tajemnicą. Sprawca walczy o dochowanie tajemnicy z powodów prawnych, społecznych i emocjonalnych. Dziecko

utrzymuje sekret z powodu uzyskiwanych korzyści lub ze strachu (nie chce być winne rozbicia rodziny czy innych konsekwencji, którymi grozi sprawca). Relacja ze sprawcą jest często jedynym „bliskim” kontaktem z osobą dorosłą. Nie rozumiejąc do końca istniejącej sytuacji, czuje się przynajmniej zauważone, potrzebne, ważne i „kochane tą dziwną miłością”. Doświadcza swego rodzaju przyjemności fizycznej i chce, aby spotkania ze sprawcą trwały. Będąc izolowane od społeczeństwa, nie jest świadome, że tego typu kontakty seksualne wykraczają poza ogólnie przyjęte normy i traktuje je jako zwyczajny przejaw przyjaźnielskich uczuć. Dziecko z jednej strony otwiera się na doznawanie przyjemności seksualnych, może być jednak sytuacją przerażone. W tym momencie zaczyna się proces dewastacji psychologicznej. Kolejnym stadium jest ujawnienie sytuacji. Ofiara nie potrafi już dłużej wytrzymać izolacji, napięcia i lęku, a często i fizycznego bólu. Stopniowo zmienia swoje spojrzenie na sprawcę: dotąd ciepły i kochający, teraz okazuje się szorstki i brutalny, patologicznie zazdrosny i kontrolujący. Ujawnienie odbywa się przypadkowo lub celowo - by odzyskać wolność. Szybko jednak wraca lęk przed karą, obezwładniające poczucie winy oraz przeświadczenie o braku lojalności wobec sprawcy. Ujawniając doznane przeżycia czy licząc na magiczne rozwiązanie problemu, dziecko może mieć nierealistyczne oczekiwania. Należy wówczas wytłumaczyć mu, jak może przebiegać rozwiązanie problemu.

Na koniec sprawca usiłuje intensywnie zaprzeczać ujawnionej informacji, by uniknąć interwencji. Uniemożliwia współpracę z fachowcami. Wywiera presję na ofiarę, wpędzając ją w coraz głębsze poczucie winy za dokonywaną na nim przemoc. Często opisuje dziecko jako patologicznego kłamcę.

CO KWALIFIKUJE SIĘ JAKO PRZEMOC SEKSUALNA?

Wyróżnia się dwa typy przemocy seksualnej: przez kontakt fizyczny oraz wzajemne oddziaływanie. Kontakt fizyczny może mieć różne natężenie - od delikatnego dotykania czułych miejsc przez ubranie czy poklepania po pośladku, poprzez dotykanie narządów z ich obnażeniem aż do stosunku włącznie. Przemoc na zasadzie wzajemnego oddziaływania może następować werbalnie, kiedy sprawca prowadzi z dzieckiem niewłaściwe rozmowy o seksie, posługuje się wulgarnymi określeniami lub wizualnie, kiedy dochodzi do pogwałcenia intymności poprzez eksponowanie przez sprawcę ciała czy pokazywanie scen pornograficznych.

REAKCJE OTOCZENIA NA UJAWNIE NIE PRZEMOCY

Są one dość dziwne. W pierwszym momencie dochodzi do negatywnego nastawienia do ofiary. Pojawia się złość w stosunku do pokrzywdzonego dziecka i niewiara w to, co mówi. Bliscy (często matka) nalegają, aby nie rozdrapywać ran, ponieważ dziecko szybko zapomni. Przeżywają mocne poczucie konfliktu pomiędzy lojalnością wobec sprawcy i ofiary oraz wstyd i lęk przed oceną społeczeństwa. Czują wrogość do osób wspierających dziecko i dbających o to, by problem został rozwiązany. Matka ofiary może zareagować troską o dziecko i jednocześnie lękiem przed rozbiciem rodziny. Próbuje samodzielnie chronić dziecko przed sprawcą, ale jej czujność słabnie po kilku tygodniach, a sprawca znacznie zwiększa środki ostrożności i rozbudowuje metody uwodzenia. W rezultacie takiego negatywnego nastawienia ze strony bliskich osób u dziecka może dojść do poczucia podwójnego zranienia.

Niebezpieczeństwo narażenia na przemoc seksualną niesie dzisiaj coraz powszechniejszy dostęp dziecka do Internetu. Tam najczęściej pedofil zastawia sieci. Internet może być „placem do złych

zabaw", tak dla sprawcy, jak również dla samotnego, smutnego, zrezygnowanego i nieśmiałego młodego człowieka. Każdy może tam być, kim chce i robić, co chce. Z tego powodu młodzież używa komputera dla zabawy i bycia nierozpoznanym. Podejrzenie powinno nasunąć się, kiedy dziecko nałogowo spędza czas przed komputerem i używa go w samotności, kiedy nie ma "nikogo w pobliżu. Ma wahania nastrojów po pracy przy komputerze albo oświadcza, że ma „nowego kolegę" w komputerze. Dziwaczne rysunki, listy, adresy natychmiastowo usuwa. Jeśli dziecko używa komputera do nauki i szukania informacji, i spędza dużo czasu w sieci, a jego oceny przez to nie zmieniają się lub pogarszają, jest to sygnał ostrzegawczy.

PRZEMOC SEKSUALNA A BIBLIA

Biblia jednoznacznie potępia wszelkie stosunki seksualne poza małżeństwem i pomiędzy krewnymi, nazywając je obrzydliwością. Seks został przez Boga zarezerwowany wyłącznie dla małżeństwa, a w każdej innej formie jest on zakazany: Nikt nie będzie zbliżał się do swojego krewnego, by odsłaniać jego nagość. (3. Mojż. 18:6-17). Patrz również: 5. Mojż. 27:20, 22 i Ezech. 22:11. W listach Ap. Pawła do Rzymian i Koryntian jest mowa o tym, że niewłaściwe zaangażowanie seksualne rodzi śmierć.

JAK RODZICE MOGĄ POMÓC WŁASNEMU DZIECKU, KTÓRE BYŁO OFIARĄ PRZEMOCY SEKSUALNEJ?

Rodzice dziecka, które jest ofiarą przemocy seksualnej, powinni uznać swoją odpowiedzialność za to, że nie zadbali odpowiednio o bezpieczeństwo dziecka. Powinni przyznać się do winy, że nie byli na tyle ostrożni i nie przeciwstawili się złu. Powinni przeprosić dziecko za to, do czego doszło. W rozmowie z dzieckiem nie powinni brać w obronę czy tłumaczyć sprawcy. Przekonanie o tym, że spotkało je coś złego, co nigdy nie powinno było się wydarzyć, musi być wyrażone bardzo jasno, dosadnie i głośno. Należy uważać, by nie umniejszać faktu przemocy, mówiąc, że mogło się zdarzyć coś gorszego. Wspomagając dziecko, rodzice muszą uświadomić mu, że to, co się stało, nigdy nie było jego winą, a cała odpowiedzialność spoczywa na dorosłym.

Rodzice muszą zadbać o to, by dziecko miało wystarczająco dużo czasu na odbudowanie zaufania do nich. Powinni rozumieć uczucia złości, bólu, strachu czy smutku, które dziecko wyraża, ale nie mogą też odbierać tych reakcji zbyt osobiście - dziecko nie ma zamiaru krzywdzić ich, a jedynie ma potrzebę ujawnienia tłumionych dotąd uczuć, jak i ocenę sprawcy. Sam dorosły powinien jednak unikać obelg skierowanych w stronę agresora i jego oceny - to może być niepokojące dla dziecka. Należy pamiętać o tym, że ono nadal w pewien sposób idealizuje i żywi uczucia dla sprawcy, i jest przekonane o własnej winie za doznaną przemoc.

Objawy u dziecka, które doznaje przemocy seksualnej

- Ślady na ciele: wysypka, obrzęk, opuchlizna w obszarach zewnętrznych narządów płciowych, często siniaki, urazy, które dziecko tłumaczy w niejasny sposób. To powoduje, że niechętnie rozbiera się, unika lekcji gimnastyki.
- Infekcje dróg moczowych oraz chroniczne bóle brzucha lub głowy. Te i inne podobne symptomy powinny być poddane analizie.

- Objawy emocjonalne: dziecko jest samotne, odrzucone i sprawia wrażenie zastraszonego. Jest szczególnie spragnione bliskości i ciepła bądź pozostaje w dystansie psychicznym lub fizycznym z innymi, szczególnie członkami rodziny, boi się zostać z obcą osobą.
- Jest nieśmiały, rozdrażniony, płaczliwy. Unika miejsc, przeżyć, działań i osób prowokujących wspomnienia o urazie. Boi się kłaść do łóżka i spać samo. Izoluje się od innych, ma wzmożone pragnienie prywatności lub nadmiernie „lgnie” do dorosłych.
- Nie może oswoić się z dotykiem rodzica. Kuli się lub sztywnieje, nadstawiając policzek do przyjacielskiego pocałunku.
- Często dźwiga brzemień wielkiej tajemnicy, może mieć kłopoty w nauce lub ze snem, być niespokojne.
- Wraca do domu bardzo podekscytowane lub bardzo smutne. Mówi, że poznało kogoś bardzo ważnego lub stara się kogoś wyraźnie unikać. Przynosi jakieś prezenty, pieniądze.
- Zaczyna nagle więcej mówić o seksie lub bawić się w „seksualne” zabawy i nagle wykazuje zainteresowanie swoim ciałem lub ciałem innych osób. Jest bardziej drażliwy (wyczulony) na dotyk swojego (albo czyjegoś) ciała lub na mówienie o ciele czy seksie.
- Wykazuje nieoczekiwane zmiany zachowania, również w relacjach z rówieśnikami. Angażuje się w drobne przestępstwa, wagary, ucieczki, popada w alkoholizm, prostytutkę. Jest opóźnione lub zatrzymane w rozwoju. Ujawnia nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem, opowiada na swój sposób o przeżyciach seksualnych.

Artykuł publikujemy za zgodą wydawnictwa "Nasze Inspiracje" (3/2004)